

NATIONAL SECURITY TABLE III

security as a public good

NST III Tribune

kapitola 2

Energetická bezpečnosť

Podporujem zvyšovanie verejnej informovanosti v oblasti medzinárodných vzťahov ako aj bezpečnostnej problematiky a kvalifikovanú diskusiu v spojitosti s úlohou Slovenska v rámci Euroatlantického prostredia. Preto oceňujem iniciatívu Euroatlantického centra organizovať projekt National Security Table, ktorého cieľom je poukázať na rolu Slovenskej republiky v neustále meniacom sa medzinárodnom bezpečnostnom prostredí a prijímam záštitu nad jeho 3. ročníkom.

Ročník 2009 projektu National Security Table je venovaný porovnaniu asymetrických a tradičných hrozieb, pričom dôraz je kladený najmä na diskusiu o nových výzvach. akými sú bezpečnosť informácií, energetická bezpečnosť, environmentálna bezpečnosť, ale aj nelegálna migrácia.

Tieto oblasti patria k hlavným cieľom zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2009. Jednou z priorít je podporovanie riadenej migrácie v súlade s potrebami trhu práce a minimalizovanie nelegálnej migrácie. Cieľom Slovenskej republiky je aj efektívnejšia a koordinovanejšia činnosť v jednotlivých oblastiach ochrany životného prostredia na medzinárodnej úrovni. Slovenská republika bude podporovať aktivity a vytvárať predpoklady na vytvorenie spoločnej energetickej politiky EÚ, ktorá bude efektívne reagovať na zabezpečenie konkurencieschopnosti, bezpečnosti dodávok a trvalo udržateľného rozvoja.

Som presvedčený, že 3. ročník projektu National Security Table bude prínosom vo zvyšovaní verejnej informovanosti a želám Vám veľa úspechov pri realizácii tohto podujatia.

JUDr. Róbert Kaliňák

Podpredseda vlády a Minister vnútra SR

„Jedným z cieľov cyklu konferencií NST III, s podnapisom „Bezpečnosť ako verejný statok“ bude zhodnotenie aktuálnosti a relevancie bezpečnostných výziev v rámci jednotlivých sektorov, s upriamením aj na energetickú bezpečnosť.

Vláda Slovenskej republiky schválila dňa 15. októbra 2008 Návrh stratégie energetickej bezpečnosti Slovenskej republiky do r. 2030. Jednou z jej najvyšších priorít, so zreteľom prispieť k energetickej bezpečnostnej politike EÚ, je zabezpečenie dodávky všetkých foriem energie, v zhode so zodpovednosťou a solidaritou všetkých členských štátov EÚ. Z uvedeného dôvodu vítame úvodnú konferenciu tretieho ročníka cyklu NST III a na ňu nadväzujúcich päť diskusných interaktívnych odborných fór, z ktorých jedno bude venované problematike energetickej bezpečnosti.“

Ing. Ján Petrovič

generálny riaditeľ sekcie energetiky
Ministerstvo hospodárstva SR

Organizátori:

EAC

Euroatlantické Centrum

EURÓPSKA KOMISIA
zastúpenie EK na Slovensku

Spoluorganizátori:

Hlavní partneri:

Západoslovenská
energetika

Raytheon

NATIONAL SECURITY TABLE III

security as a public good

Energetická bezpečnosť našej krajiny ako integrálna súčasť národnej bezpečnosti sa oprávnenne stáva jednou z kľúčových politických a bezpečnostných tém súčasného Slovenska. Téma sa stala výsostne aktuálnou v kontexte nedávneho vývoja v dodávkach zemného plynu na Slovensko, ktorý len podčiarkol vážnosť nevojenských ohrození bezpečnosti Slovenska i európskeho politického a ekonomického priestoru. Z tohto hľadiska je nanajvýš potrebné, aby všetci aktéri energetickej bezpečnosti Slovenska – štátni i neštátni začali čo najrýchlejšie viesť otvorený a zmysluplný dialóg o všetkých hlavných komponentoch tejto výzvy doby. Vyžaduje si to záujem a bezpečnosť občana a navyše - je to povinnosť štátu voči občanovi.

JUDr. Ján Šoth

riaditeľ odboru analýz a stratégie
Ministerstvo zahraničných vecí SR
bývalý veľvyslanec SR v Rumunsku

Energetika patrí spolu s finančnou krízou jednoznačne medzi najdominantnejšie témy súčasnosti. Našou úlohou je zaistiť dostatok energie pre chod domácností a podnikov, za primeranú cenu, bezpečne a čo možno najšetrnejšie k životnému prostrediu.

Energetická bezpečnosť je predpokladom na zabezpečenie fungovania spoločnosti a kvality života občanov. Rastúca závislosť od dovozu fosílnych palív, či globálne otepľovanie, nútia Európsku úniu konať oveľa razantnejšie a komplexnejšie ako doteraz. Energetická politika Únie dnes výrazne zasahuje do rôznych ďalších oblastí ako je ochrana životného prostredia, jednotný trh alebo zahraničná politika Únie.

Verím, že odborné príspevky prednesené v rámci platformy National Security Table budú garanciou dobrého podujatia a stanú sa kvalitnou súčasťou odbornej diskusie.

Mgr. Andrea Elscheková-Matisová
vedúca Zastúpenia EK v SR

Energetická bezpečnosť, podobne ako verejné osvetlenie, je verejným statkom. Odpoveď na pohľad triviálnu otázku zabezpečenia verejného statku však v prípade energetickej bezpečnosti nie je jednoduchá. Všetci „vieme,“ čo je energetická bezpečnosť, ale naše názory sa rôznia viac než v prípade pouličných lúčok. Avšak podobne ako štát nepotrebuje vlastniť továrne na výrobu pouličných lúčok, aby mohol zabezpečiť verejné osvetlenie, podobne štát nepotrebuje vlastniť elektrárne či rozvodnú sieť. „Stačí“ ak zabezpečí aby pouličné lampy svietili. Rovnako „stačí“ ak zabezpečí stabilitu a univerzálnu verejnú službu dodávok energií. V tomto prípade je odpoveďou nezávislá a transparentná regulácia a dobrá energetická politika. Obe podmienky si

Organizátori:

EAC

Euroatlantické Centrum

EURÓPSKA KOMISIA
zastúpenie EK na Slovensku

Spoluorganizátori:

Hlavní partneri:

Západoslovenská
energetika

Raytheon

NATIONAL SECURITY TABLE III

security as a public good

pre svoju existenciu vyžadujú kvalitný regulačný rámec a inštitúcie, ale aj vyspelú politickú kultúru.

Bez týchto podmienok je mimoriadne ťažké, ak nie nemožné efektívne zabezpečiť kvalitnú energetickú politiku a energetickú bezpečnosť, tak ako to môžeme dennodenne pozorovať na Slovensku.

Andrej Nosko

výskumník - energetická politika, bezpečnosť
doktorand na Stredoeurópskej Univerzite
v Budapešti

Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť (JAVYS) pred strategicky dôležitou úlohou

Na základe rozhodnutia Vlády Slovenskej republiky začala spoločnosť JAVYS realizovať činnosti na vytvorenie spoločného podniku so spoločnosťou ČEZ, ktorého úlohou bude výstavba nového jadrového zdroja. Spoločný podnik zrealizuje prvé prípravné práce, predovšetkým štúdiu uskutočniteľnosti, ale aj posudzovanie vplyvu nového zdroja na životné prostredie a podobne. Úlohou JAVYS-u je v projekte vytvoriť maximálny priestor pre slovenských dodávateľov.

Januárová kríza poukázala na vážne problémy, ktoré v sektore energetiky môžu nastať. Jadro a jadrová energia sa javia ako nevyhnutná súčasť budúcich riešení, ktoré môžu tieto problémy eliminovať.

Považujeme za dôležité prispievať k rozvoju využívania jadrovej energetiky na Slovensku realizovaním komplexného cyklu jadrovej energetiky, počnúc výstavbou a prevádzkovaním jadrových elektrární a končiac záverečnou časťou jadrovej energetiky, t. z. vyrad'ovanie jadrových zariadení a poskytovanie jadrových služieb v oblasti spracovania a uloženia rádioaktívnych odpadov a vyhořeného jadrového paliva.

Ing. Peter Čižnár

podpredseda predstavenstva
vrchný riaditeľ divízie ekonomiky a obchodu
JAVYS, a.s.

Pre SPP je zabezpečenie diverzifikovaných dodávok plynu najmä s ohľadom na januárovú krízu prioritou. SPP dôkladne analyzuje všetky dostupné riešenia súčasného stavu.

Ruská federácia bude vzhľadom na náš dlhodobý kontrakt s Gazprom Exportom, geografickú polohu Slovenska a existujúcu infraštruktúru aj naďalej hlavným zdrojom plynu. Cieľom diverzifikačných aktivít SPP je zabezpečenie dodávky zemného plynu z alternatívnych zdrojov a diverzifikovaných trhov.

Organizátori:

EAC

Euroatlantické Centrum

EURÓPSKA KOMISIA
zastúpenie EK na Slovensku

Spoluorganizátori:

Hlavní partneri:

Raytheon

NATIONAL SECURITY TABLE III

security as a public good

V komerčnej oblasti SPP uzavrel prvé obchodné dohody so svojimi akcionármi E.ON Ruhrgas a GdF Suez, ako aj so spoločnosťou VNG, ktoré zabezpečia alternatívne dodávky zemného plynu pre Slovensko.

Množstvo plynu, ktoré by sme chceli zabezpečiť od iných dodávateľov, predstavuje viac ako 10 % celkovej spotreby zemného plynu na Slovensku. V priebehu niekoľkých mesiacov by sme mali tieto rokovania uzavrieť a mať pripravené prvé konkrétne diverzifikačné kontrakty.

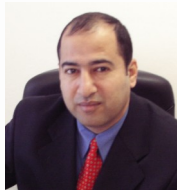
Kľúčovou aktivitou v oblasti technickej diverzifikácie je spustenie reverzného toku zo západu na východ, cez plynovod z Českej republiky. Ten vieme dnes v prípade potreby sprevádzkovať v priebehu 2-3 hodín.

Hlavným cieľom SPP je takto získať prístup k vysoko diverzifikovanému západnému plynovému portfóliu a vyvážiť závislosť od ruských dodávok a jednej prepravnej trasy.

Pokiaľ ide o medzinárodné projekty nových prepravných trás (Nabucco, Nord Stream, South Stream, napojenie na Jamal), ich realizovateľnosť závisí od mnohých obchodných a politických rozhodnutí na národnej a európskej úrovni. SPP sa o tieto projekty zaujíma a vyhodnocuje ich prípadné prínosy pre Slovensko. Naši akcionári E.ON Ruhrgas a GdF Suez sú v týchto projektoch zapojení a SPP sleduje ich vývoj, realizovateľnosť a potenciál diverzifikácie dodávok pre Slovensko.

Juraj Ondris

riaditeľ Sekcie plánovania a riadenia rizík
Divízia obchodu s plynom SPP

Energetická bezpečnosť každého štátu je veľmi významným faktorom ekonomickej stability, ktorá je jednou z najdôležitejších dimenzií celkovej bezpečnosti štátu, či zoskupenia.

Energetická bezpečnosť SR spočíva v kompletnom zabezpečení dodávok energetických surovín pre bezproblémové fungovanie celej energetickej sústavy SR. A vzhľadom na to, že SR je prevažne závislá na dodávkach surovín zo zahraničia, je nutné tieto dodávky diverzifikovať.

V súčasnosti, najrizikovejšie energetické suroviny pre energetickú bezpečnosť SR sú ropa a zemný plyn, ktorých dovoz je závislý na 98 % a 97 % podľa poradia na dodávkach z jedného zdroja. Preto je nevyhnutné, pre energetickú bezpečnosť, tieto dodávky surovín diverzifikovať a poučiť sa z nedávnej skúsenosti, keď dodávky plynu z Ruska boli prerušené.

Riešenie tohto problému nie je jednoduché, avšak možností riešenia je niekoľko. Napríklad ropovodom Adria, Adria- Družba, IKL-Družba alebo prepojenie Bratislava- Schwechat.

Dr. Obadi Saleh Mothana
Ekonomický ústav
Slovenská akadémia vied

Organizátori:

EAC

Euroatlantické Centrum

EURÓPSKA KOMISIA
zastúpenie EK na Slovensku

Spoluorganizátori:

Hlavní partneri:

Raytheon

NATIONAL SECURITY TABLE III

security as a public good

Skutočnosť, že bezpečnostné hrozby už nepredstavujú nevyhnutne len konvenčné ohrozenia, sa stala všeobecne známou realitou. Hrozba vyplývajúca z takmer absolútnej závislosti Slovenska na externých dodávkach primárnych energetických zdrojov však donedávna ostala len akýmsi výkričníkom na papieri. Rôzne fóra, analýzy, správy a stratégie zo vztýčeným prstom poukazovali na riskantne vysokú závislosť štátu od jedného dovozcu energetických surovín. Bohužiaľ až nedávne prerušenie dodávok ruského plynu s enormnými následkami pre hospodárstvo krajiny nás donútilo prekročiť prah teoretických úvah. Z pasívnych pozorovateľov hrozby sa tak z nás stali priami účastníci. Energetická kríza síce pominula, no jej hrozba tu zostala. Preto verím, že bola pre Slovensko dostatočným varovným signálom, ktorý podnieti nielen konštruktívnu diskusiu v súkromnom a verejnom sektore, ale aj realizáciu konkrétnych krokov v súčinnosti s EÚ a NATO vedúcich k trvalej udržateľnosti energetickej bezpečnosti.

Lucia Weinbergerová
riaditeľka PR
Euroatlantické centrum

Energetická bezpečnosť Slovenskej republiky patrí medzi najdôležitejšie priority súčasnej politickej scény. Je to prierezový národný a štátny strategický záujem, zasahujúci do hospodárskej, bezpečnostnej, zahranično-politickej, sociálnej a environmentálnej roviny. Dlhodobo udržateľná, obnoviteľná a ekonomická energetická politika je jednou z kľúčových príčin efektívneho fungovania štátu, ktorý musí venovať problematike mimoriadne zvýšenú pozornosť, a tiež veľmi pohotovo a citlivo reagovať na všetky zmeny v rokovaníach, diverzifikácie energetických zdrojov a svetového trhu.

Slovenská republika sa musí zamerať nielen na vonkajšiu energetickú bezpečnosť, ale aj na vnútornú. V prvom prípade treba zosúladiť flexibilný multilateralizmus s plnením obchodných záväzkov voči energetickému dodávateľovi, a zabezpečiť existenčných priorít slovenského štátu a jeho obyvateľov. V druhom prípade sa treba zas sústrediť na hľadanie prienikov v záujmoch strategických partnerov, ktoré určia energetickú stratégiu minimálne na dvadsať rokov. Na jednej strane stratégia by mala mať kognitívnu, striktnú a stručnú povahu, ale na druhej strane musí byť pružná, predvídajúca a neustále aktualizovaná, aby sme čo najviac znížili riziko straty pridanej hodnoty v hospodárstve, akčnosti a vplyvu v medzinárodných vzťahoch, a sociálnej stability v štáte a spoločnosti. (ide o osobný názor autora)

Andrej MONGIELLO
Oddelenie pre medzinárodné vzťahy KDH

Organizátori:

EAC

Euroatlantické Centrum

EURÓPSKA KOMISIA
zastúpenie EK na Slovensku

Spoluorganizátori:

Hlavní partneri:

Raytheon

NATIONAL SECURITY TABLE III

security as a public good

Mladí priatelia Európy v Slovenskej republike si uvedomujú závažnosť diskutovanej témy a vplyv energetickej závislosti Slovenska a Európy od Ruska. Vo zvýšení efektívnosti európskej spolupráce vidíme možnosť, ako priblížiť Európu a Slovensko bližšie k záruke energetickej bezpečnosti. Podporujeme výskum a vývoj, ako aj hľadanie alternatívnych zdrojov energie.

Z pohľadu mladých ľudí je táto téma mimoriadne dôležitá, a preto by som rád predostrel otázku, aká je predstava diskutujúcich o stave energetického zásobovania Európy v časovom horizonte 50 rokov.

Adam Danišovič
JEF Slovakia

Security and energy. Synergy?

Je faktom, že energetická bezpečnosť relevantnou témou medzinárodnej bezpečnostnej agendy je. Počnúc všeobecne známymi udalosťami zo začiatku roka, či nedávnym avízom o znižovaní dodávok plynu do Poľska navyše aj horúcou. Aj keď takémuto prirovnaniu by v daných krízových okamihoch určite odberatelia, ktorým boli dodávky krátené, vyhli...

Jedným z významných determinantov hospodárskeho rastu Slovenskej republiky je zabezpečenie chýbajúcich energetických zdrojov. Priemysel, ťažná našej ekonomiky, ako aj množstvo iných faktorov zvyšujúcich nároky ľudí na kvalitu života zvyšuje nároky na dodávky energie. Problém Slovenska prameniáci z ich nedostatku má viacero možností riešenia. Diverzifikácia obchodných vzťahov, úloha medzinárodných organizácií pri liberalizácii trhov a zabezpečení dodávok v prijateľných cenách, vo výhľade až 93% závislosti na dovoze ropy do EÚ v roku 2030, či hľadanie energetických zdrojov obnoviteľného charakteru by mali byť opornými bodmi diskusií na všetkých úrovniach.

Podme teda aj my, v rámci odbornej diskusie tretieho sektora, ktorá sa, ako veríme, odzrkadľuje aj na úrovni reálnych rozhodovacích procesov hľadať východisko, či určitý celospoločenský konsenzus na to, ako čo najefektívnejšie zabezpečiť „synergiu“. To všetko v súčinnosti so sektorom súkromným, ktorý nielenže ponúka konkrétne riešenie aktuálnych bezpečnostných otázok, ale podporuje odbornú diskusiu, medzi inými aj National Security Table III...

Michal Polgár
programový riaditeľ NST III
Euroatlantické centrum

Organizátori:

EAC

Euroatlantické Centrum

EURÓPSKA KOMISIA
zastúpenie EK na Slovensku

Spoluorganizátori:

NATO
OTAN

Hlavní partneri:

Západoslovenská
energetika

Raytheon